

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра «ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ»

ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА

Методичні вказівки та завдання до практичних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти очної (денної), заочної і дистанційної форм навчання за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізації С1.01 «Економіка», освітньої програми «Економіка та корпоративний розвиток».

Одеса - 2025

Методичні вказівки і завдання до практичних занять підготовлено Чиж Л. П. - кандидатом економічних наук, доцентом, професором кафедри «Економіка і фінанси» Одеського національного морського університету згідно з Навчальним планом для студентів очної (денної), заочної і дистанційної форм навчання.

Методичні вказівки схвалені на засіданні кафедри «Економіка і фінанси».

Протокол від «26» серпня 2025 р. № 2.

Методичні вказівки схвалені на засіданні НМК ННІМБ.

Протокол від «28» серпня 20225 р. № 1.

Рецензент – д.е.н., професор Ширяєва Л.В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ТЕМА 1. ДІАГНОСТИКА КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА	9
ТЕМА 2. ДІАГНОСТИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА І ПРОДУКЦІЇ	18
ТЕМА 3. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РИНКОВОЇ ОЦІНКИ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА	22
ТЕМА 4. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДІАГНОСТИЦІ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	26
ТЕМА 5. ТЕМА 6. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІАГНОСТИКИ	30
ТЕМА 6. ДІАГНОСТИКА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА	33
ТЕМА 7. ДЕСКРИПТИВНІ МОДЕЛІ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	35
ТЕМА 8. ПРЕДИКАТИВНІ МОДЕЛІ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	37
ТЕМА 9. ДІАГНОСТИКА КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	39
РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРА І ІНШІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	44
ДОДАТКИ	46

ВСТУП

Дисципліна «Економічна діагностика» спрямована на оцінку стану економічних об'єктів в умовах неповної інформації і розробку гнучкої стратегії розвитку підприємства: вивчення особливостей і завдань економічної діагностики; оцінювання макро- і мікрооточення підприємства, стратегічного протистояння підприємств–конкурентів, конкурентоспроможності підприємства і продукції; діагностику вартості господарюючого об'єкта, виробничого потенціалу, економічної культури підприємства; комплексного аналізу внутрішніх ресурсів і можливостей підприємства, спрямованого на оцінку їх наявності та відповідності поставленим цілям і завданням; фінансову діагностику, як важливішу складову економічної безпеки підприємства.

Передумови для вивчення дисципліни: Зміст дисципліни «Економічна діагностика» має бути пов'язаний зі змістом дисциплін «Мікроекономіка (поглиблений рівень)», «Корпоративна і бізнес стратегія».

Метою навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами теоретичними знаннями й практичними навичками щодо використання методичного інструментарію економічної діагностики для розв'язання комплексних проблем професійної та наукової діяльності, для визначення стану підприємства за різними аспектами його діяльності в конкурентному середовищі і розробки шляхів сталого, ефективного його розвитку в умовах невизначеності середовища функціонування, а також здобуття соціальних навичок, потрібних для професійної діяльності.

Завданнями, що мають бути вирішеними у процесі викладання дисципліни, є набуття здобувачами компетентностей за спеціальністю 051 Економіка, освітньо-професійною програмою «Фінансово-економічна безпека».

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (Фахові) компетентності (СК):

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень

СК14. Здатність аналізувати та інтерпретувати фінансову, бухгалтерську та іншу інформацію, яка міститься в обліково-звітній документації, використовувати отримані дані для прийняття рішень щодо мінімізації загроз фінансово-економічної безпеки підприємства (у тому числі, підприємств морського бізнесу).

СК16. Здатність оцінювати соціальні та економічні наслідки функціонування системи фінансово-економічної безпеки підприємства (у тому числі підприємства морського бізнесу).

СК17. Здатність здійснювати якісну та кількісну оцінку фінансових ризиків у діяльності підприємства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі мають сформувати в рамках дисципліни наступні **соціальні навички (Soft skills):**

– здатність визначати зв'язок між елементами у певній системі (системний аналіз під час виконання практичних завдань-кейсів) (**ЗК2**);

– здатність до безперервного розвитку та самовдосконалення (вивчення додаткових джерел у рамках самостійної роботи) (ЗК8);

– уміння ефективно організувати свою роботу і грамотно розпоряджатися часом (організувати самостійну роботу, своєчасно виконувати практичні завдання-кейси з дисципліни) (ЗК8);

– уміння працювати з інформацією, знаходити та використовувати Інтернет ресурси (підготовка до аудиторних занять, самостійної роботи) (ЗК2, ЗК8);

– здатність до комунікації та уміння аргументувати свою позицію при обґрунтуванні висновків з практичних завдань-кейсів, обговорення лекційного матеріалу тощо) (ЗК2, ЗК8).

У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні здобути:

знання:

- організаційних засад та принципів здійснення економічної діагностики;
- базових визначень, видів, форм, умов, змісту, мотивів економічної діагностики на підприємстві;
- джерел внутрішньої і зовнішньої інформації, необхідної для діагностики економічних і соціально-економічних показників, що характеризують діяльність підприємства;
- методів обробки і систематизації наукової та практичної інформації, необхідної для оцінки діяльності підприємства;
- сучасних підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень, які дозволяють враховувати невизначеність умов функціонування підприємств;
- сучасних методів діагностики конкурентоспроможності підприємства, оцінки бізнесу;
- методичних підходів оцінки виробничого потенціалу підприємства;
- методики діагностики структури управління та якості управлінських рішень;

- індикаторів оцінки рівня фінансово-економічної безпеки підприємства (у тому числі підприємства морської галузі);
- дескриптивні і предикативні моделі фінансової діагностики;
- сучасні методи діагностики кризового стану підприємства;
- напрямів забезпечення фінансово-економічної безпеки і підвищення його конкурентоспроможності, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

вміння:

- застосовувати отримані знання в галузі економічної діагностики при вирішенні конкретних практичних і ситуаційних завдань;
- розраховувати, систематизувати та інтерпретувати інформацію, працювати з економічної і фінансової звітністю підприємства і різними її джерелами, у тому числі в глобальних комп'ютерних мережах;
- використовувати економічний інструментарій для аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища бізнесу, оцінки ризиків і можливих соціально-економічних їх наслідків;
- обирати процедури й методи оцінки бізнесу;
- аналізувати результативність діяльності управлінського персоналу;
- діагностувати відповідності й взаємозв'язків існуючої системи управління з різними компонентами зовнішнього середовища;
- діагностувати технічний рівень виробництва і техніко-технологічного комплексу;
- діагностувати фінансовий стан підприємства за допомогою системи абсолютних і відносних показників;
- використовувати методичний апарат економічної діагностики для оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки;
- виявляти внутрішні і зовнішні фактори, що визначають фінансово-економічну безпеку підприємства (по кожній з функціональних складових), оцінювати ступень їх впливу;

- формулювати аргументовані висновки на основі діагностики господарської діяльності підприємства;
- обґрунтовувати управлінські рішення на основі даних фінансової та статистичної звітності та наукових і прикладних досліджень, спрямованих на забезпечення високої конкурентоспроможності підприємства;
- приймати ефективні рішення за невизначених умов та вимог внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства;
- надавати оцінку рівня фінансово-економічної безпеки підприємства (у тому числі, підприємства морської галузі) та обґрунтовувати комплекс заходів, спрямованих на її підвищення.

Вивчення дисципліни передбачає здобуття таких програмних результатів навчання (ПРН), які відповідають програмним результатам за освітньо-професійною програмою:

- **ПРН7.** Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень:
- **ПРН8.** Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань:
- **ПРН9.** Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.
- **ПРН12.** Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.
- **ПРН13.** Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
- **ПРН16.** Здійснювати якісну та кількісну оцінку фінансових ризиків у діяльності підприємства і аналізувати отримані результати.
- **ПРН19.** Надавати обґрунтовану оцінку рівня фінансово- економічної безпеки підприємства (у тому числі підприємства морської галузі) на основі

ретельного та всебічного аналізу даних його облікової системи, вміти визначати оптимальну структуру капіталу в умовах визначеного рівня прийнятного фінансового ризику.

Академічна доброчесність: викладання дисципліни «Економічна діагностика» ґрунтується на засадах академічної доброчесності, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень.

Питання академічної доброчесності регулюються Кодексом академічної доброчесності Одеського національного морського університету, що створює систему взаємовідносин здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників і допоміжного персоналу, яка поєднує освітній процес і науково-методичну роботу, обмін знаннями, впровадження інновацій, культуру і інтелектуальний розвиток усіх членів спільноти.

ТЕМА 1 ДІАГНОСТИКА КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки

Аналітичний метод оцінки конкурентної структури ринку передбачає використання коефіцієнтів концентрації ринку та індекс Гіршмана-Герфіндаля, що характеризують перевагу на ринку того чи іншого підприємства.

1. Коефіцієнт (індекс) концентрації ринку (CR(concentration ratio)) це показник, що характеризує, яка частка ринку припадає на задану кількість найбільших підприємств (S_i).

Індекс концентрації ринку (CR) розраховується за формулою

$$CR_n = \sum_{i=1}^n S_i$$

$$CR_3 = S_1 + S_2 + S_3$$

Чим вище отримане значення, чим ближче воно до 100, тим більше монополізований ринок. Індекс концентрації необхідно використовувати як якийсь

доповнення до інших економічних показників або кількість (n) компаній підбирати таким чином, щоб об'єктивно відповідати структурі розподілу сил на ринку.

2. Коефіцієнт (індекс) (ННІ) Гіршмана-Герфіндаля трактується як найбільш адекватна характеристика інтенсивності конкуренції. Чим вище значення *ННІ*, тим впливовіші найбільші підприємства.

$$\text{ННІ} = S_1^2 + S_2^2 + \dots + S_n^2$$

де S_i - частка ринку i -ого підприємства в галузі,

n - кількість підприємств на ринку.

Індекс приймає значення від 0 (в ідеальному випадку досконалої конкуренції, коли на ринку нескінченно багато продавців) до 1 (коли на ринку діє тільки одна фірма, яка виробляє 100% випуску). Якщо вважати ринкові частки у відсотках, індекс буде приймати значення від 0 до 10 000. Чим більше значення індексу, тим вище концентрація продавців на ринку.

У відповідності з різними значеннями коефіцієнтів концентрації та індексів Герфіндаля-Гіршмана виділяються три типи ринку:

I тип - висококонцентровані ринки: при $70\% < CR3 < 100\%$; $2000 < \text{ННІ} < 10\,000$;

II тип - помірно концентровані ринки: при $45\% < CR3 < 70\%$; $1000 < \text{ННІ} < 2\,000$;

III тип - низькоконцентрованого ринки: при $CR3 < 45\%$; $\text{ННІ} < 1\,000$.

3. Індекс Холла-Тайдмана (Розенблюта)

$$\text{НТ} = \frac{1}{2(\sum_{i=1}^n R_i y_i) - 1}$$

НТ – ранговий **індекс** концентрації;

R_i – ранг i -ї фірми на ринку (по наростаючій найбільша фірма має ранг 1, друга по розміру має ранг 2 і т.д.);

y_i – частка продаж i -ї фірми на ринку

Чим меншим в результаті обчислень виявляється значення цього індексу, тим менше монополізованим виглядає шуканий сектор.

Максимальне значення індексу НТ дорівнює 1; в цьому випадку є всі підстави зробити висновок про те, що один із суб'єктів бізнесу, представлений на даному секторі ринку, придбав монопольну позицію.

ТИПОВА ЗАДАЧА

За даними, наведеними у таблиці 1.1, визначити коефіцієнт концентрації ринку для 3-х підприємств, коефіцієнт Герфіндаля-Гіршмана та зробити відповідні висновки.

Таблиця 1.1. Обсяг продажів підприємств

Підприємство	Обсяг продаж, млн. грн.	Частка, %; (коэф.) Y _i	Ранг (R _i)	Y _i * R _i
А	1350	30 (0,3)	1	0,3
Б	1125	25 (0,25)	2	0,5
В	900	20 (0,20)	3	0,6
С	450	10 (0,1)	4	0,4
Д	450	10 (0,1)	4	0,4
Е	225	5 (0,05)	5	0,25
Всього	4500	100		2,45

Розв'язування завдання:

$$CR_3 = 30 + 25 + 20 = 75 \%$$

$$HHI = 30^2 + 25^2 + 20^2 + 10^2 + 10^2 + 5^2 = 2350$$

Висновок : ринок висококонцентрований

Експертна діагностика конкурентного середовища може бути проведена за концептуальною основою моделі п'яти конкурентних сил, запропонована М. Портером (1980 р.). Для оцінки впливу окремих факторів конкурентного середовища доцільно використовувати 3-х бальну шкалу: 1 бал – слабкий вплив, 2 бали – помірний вплив і 3 бали – сильний вплив. По кожній конкурентній силі підраховується середнє значення її впливу.

За результатами експертної оцінки конкурентних сил розраховується коефіцієнт загального впливу конкурентного середовища на діяльність підприємства:

$$K_{звпл} = 0,2 * I_{нк} + 0,2 * I_{тз} + 0,3 * I_{пок} + 0,1 * I_{пост} + 0,2 * I_{к}$$

Де $I_{нк}$ – індекс проникнення нових конкурентів

$I_{тз}$ – індекс появи товарів-замінників

$I_{пок}$ – індекс конкурентної сили покупців

$I_{пост}$ – індекс конкурентної сили постачальників

$I_{к}$ – індекс конкуренції між існуючими на ринку підприємствами.

Коефіцієнти при індексах відображають відносну вагомість впливу конкурентних сил на компанію.

Найбільш важливою є **сила впливу споживачів** на діяльність компанії, оскільки залежно від її рівня досліджуване середовище може бути кваліфікованим як “ринок споживача” або “ринок виробника”.

Показник загального впливу конкурентного середовища на рівні менше 1,5 означає максимальне сприятливе для розвитку компанії середовище, мінімальний вплив конкурентних сил, тобто ситуацію, в якій ринкова позиція компанії є близькою до монопольної.

Значення коефіцієнту загального впливу більше 2,5 - несприятливу для розвитку підприємства ринкову ситуацію з максимальним впливом конкурентних сил, що свідчить про тип ринку, близький до умов чистої конкуренції (ідеальна ринкова структура, коли окремі покупці і продавці не можуть впливати на ціну, має властивість саморегулювання

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗВ'ЯЗУВАННЯ

Завдання 1.1

В галузі А і в галузі В функціонує по 10 фірм. При цьому в галузі А ринкова частка найбільшої форми дорівнює 49 %, а 3-х наступних, відповідно, по 7 % і фірми, які залишилися - по 5 %.

В галузі В 4 найбільші фірми займають по 19%, а частка наступної за величиною фірми становить 14%. Решта 5 дрібних фірм займають по 10%.

Необхідно розрахувати рівень концентрації і індекс Херфіндаля-Хіршмана для 4 великих фірм в кожній галузі. Зробити висновки

ЗАВДАННЯ 1.2

За даними таблиці 1.2. необхідно розрахувати:

- Коефіцієнт (індекс) концентрації ринку
- Коефіцієнт (індекс)) Гіршмана-Герфіндаля
- Індекс Холла-Тайдмана

Зробити висновки

Таблиця 1.2.

Назва марки	Дохід від реалізації	Частка ринку, y_i (коэф.)	Ранг (Ri)	$Y_i^* Ri$	Індекс Холла-Тайдмана (НТ)	CR3 (3 фірми із найбільшою часткою)	ННІ (3 фірми із найбільшою часткою)
1.	779 620						
2.	343 672						
3.	372 665						
4.	538 552						
5.	346 788						
6.	491 029						
7.	438 880						
8.	237 526						
9.	3 312						
10.	281 010						
Всього	3 833 054						

Завдання 1.3

За даними таблиці 1.3. про дохід від реалізації продукції за двома галузями, млн. розрахувати рівень концентрації для 4-х великих фірм і індекс Херфіндаля-Хіршмана для в кожній галузі:

Таблиця 1.3. Доходи від реалізації продукції, тис.грн.

Галузі	Порядковий номер фірми						
	Всього	1	2	3	4	5	6
Харчова	200860	14060	26112	40172	50215	46198	24103
Хімічна	452862	36229	54343	90572	99630	99630	72458

Завдання 1.4.

На підставі даних таблиці 1.4. розраховувати коефіцієнт загального впливу конкурентного середовища на діяльність підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 1.4. Оцінка впливу конкурентного середовища на діяльність компанії за методикою М. Портера. (експертна діагностика)

Конкурентні сили	Фактор	Стан фактору	Оцінка		
			1	2	3
1. Проникнення нових конкурентів	1.1.Рівень вхідного бар'єру	Значна економія на масштабах збуту			*
		Високий рівень фінансових інвестицій		*	
		Низький ступінь диференціації продукції	*		
		Консерватизм існуючої системи поставок			*
		Необхідність залучення постійних покупців		*	
	1.2.Реакція діючих підприємств на появу нових конкурентів	Відсутність активної маркетингової політики	*		
		Низька інноваційна активність управління персоналом	*		
		Слабке використання методів ведення конкурентної боротьби			*
	Середнє значення впливу появи нових конкурентів $I(нк) = 3+2+1+3+2+1+1+3 / 8$				
2. Поява товарів-замінників	2.1.Вплив товарів-замінників	Перевагу отримує товар з нижчою ціною		*	

		Тенденції до реалізації дешевшого і менш якісного товару	*		
		Відсутність суттєвих розбіжностей в асортименті основних конкурентів		*	
	2.2.Протизаконна імітація існуючих виробів	Поява великої кількості товарів-замінників, отриманих в результаті дублювання відомих марок		*	
Середнє значення сили впливу товарів-замінників І (тз) =					
3. Конкурентна сила покупців	3.1.Вплив покупців на конкурентні позиції підприємства	Великі можливості покупців у виборі товарів-аналогів		*	
		Висока ступінь організації споживачів			*
		Споживачі купують більшу частину продукції підприємства			*
	3.2.Тоговельна сила споживачів	Зростання рівня інформованості покупців про товари			*
		Висока цінова еластичність товару		*	
Середнє значення сили впливу покупців І (пок) =					
4. Конкурентна сила постачальників	4.1.Вплив постачальників на конкурентні позиції підприємства	Необмежені можливості підприємства у виборі постачальників		*	
		Тенденції до скорочення тривалості господарських зв'язків	*		
		Низька вартість переходу до іншого постачальника		*	
	4.2.Обмеження ресурсного потенціалу фірми	Відсутність власних оборотних коштів	*		
		Нестача складських приміщень	*		
Середнє значення сили впливу постачальників І (пост) =					
5. Конкуренція між існуючими на ринку фірмами	5.1.Ступінь інтенсивності конкуренції	Узагальнюючий показник інтенсивності конкуренції		*	
		Наявність великої кількості малих підприємств-конкурентів			*
		Незначний приріст попиту на товар фірми		*	
		Вдале місце розташування фірми			*

	5.2. Конкурентні позиції досліджуваної фірми	Відсутні дослідження конкурентів	*		
		Досліджені конкуренти фактично не мають сильних конкурентних переваг		*	
Середнє значення інтенсивності конкуренції між фірмами I (κ) =					

Завдання 1.5.

На підставі даних таблиці 1.5. розраховувати коефіцієнт загального впливу конкурентного середовища на діяльність підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 1.5. Оцінка впливу конкурентного середовища на діяльність компанії за методикою М. Портера.

Конкурентні сили	Фактор	Стан фактору	Оцінка		
			1	2	3
1. Проникнення нових конкурентів	1.1. Рівень вхідного бар'єру	Значна економія на масштабах збуту	x		
		Високий рівень фінансових інвестицій		x	
		Низький ступінь диференціації продукції	x		
		Консерватизм існуючої системи поставок	x		
		Необхідність залучення постійних покупців			x
	1.2. Реакція діючих підприємств на появу нових конкурентів	Відсутність активної маркетингової політики	x		
		Низька інноваційна активність управління персоналом		x	
		Слабке використання методів ведення конкурентної боротьби		x	
	Середнє значення впливу появи нових конкурентів I(κк) =				
2. Поява товарів-замінників	2.1. Вплив товарів-замінників	Перевагу отримує товар з нижчою ціною		x	
		Тенденції до реалізації дешевшого і менш якісного товару			x

		Відсутність суттєвих розбіжностей в асортименті основних конкурентів		x	
	2.2.Протизаконна імітація існуючих виробів	Поява великої кількості товарів-замінників, отриманих в результаті дублювання відомих марок			x
Середнє значення сили впливу товарів-замінників I (тз) =					
3. Конкурентна сила покупців	3.1.Вплив покупців на конкурентні позиції підприємства	Великі можливості покупців у виборі товарів-аналогів		x	
		Висока ступінь організації споживачів		x	
		Висока мінливість смаків споживачів по відношенню до товарів підприємства	x		
		Високий ступінь стандартизації продукції	x		
	3.2.Тоговельна сила споживачів	Зростання рівня інформованості покупців про товари	x		
		Висока цінова еластичність товару			x
Середнє значення сили впливу покупців I (пок) =					
4. Конкурентна сила постачальників	4.1.Вплив постачальників на конкурентні позиції підприємства	Необмежені можливості підприємства у виборі постачальників	x		
		Тенденції до скорочення тривалості господарських зв'язків		x	
		Низька вартість переходу до іншого постачальника	x		
	4.2.Обмеження ресурсного потенціалу фірми	Відсутність власних оборотних коштів	x		
		Нестача складських приміщень	x		
	Середнє значення сили впливу постачальників I (пост) =				
5. Конкуренція між існуючими на ринку фірмами	5.1.Ступінь інтенсивності конкуренції	Узагальнюючий показник інтенсивності конкуренції		x	
		Наявність великої кількості малих підприємств-конкурентів			x
		Сильними конкурентами є невеликі ринки		x	

		Незначний приріст попиту на товар фірми			x
	5.2. Конкурентні позиції досліджуваної фірми	Вдале місце розташування фірми	x		
		Відсутні дослідження конкурентів		x	
		Досліджені конкуренти фактично не мають сильних конкурентних переваг		x	
Середнє значення інтенсивності конкуренції між фірмами I (к) =					

ТЕМА 2. ДІАГНОСТИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА І ПРОДУКЦІЇ

Експертна діагностика може бути проведена за методикою бальною оцінювання конкурентного середовища.

Першим етапом вивчення конкурентного середовища є визначення та оцінювання основних характеристик ринку продукту (послуги), на якому працює або планує діяти підприємство.

На другому етапі визначають конкурентні сили, що діють у галузі, та їх вплив на ситуацію в галузі.

На третьому етапі необхідно визначити фактори (або сили), що визначають рівень конкуренції на ринку та ознаки їх прояву, характер змін у структурі конкурентних сил.

На четвертому етапі визначають підприємства з найсильнішими та найслабшими конкурентними позиціями.

На п'ятому етапі доцільно спрогнозувати найбільш імовірні кроки стратегічних конкурентів.

На шостому етапі встановлюють ключові фактори успіху в конкурентній боротьбі.

На кінцевому етапі приймають остаточне рішення щодо привабливості галузі найближчим часом і в довгостроковій перспективі.

ТИПОВЕ ЗАВДАННЯ

На основі даних, наведених у таблиці 2.1, здійснити оцінювання конкурентного середовища підприємства за методом бального оцінювання з врахуванням вагомості показників. Метод бального оцінювання з врахуванням вагомості показника полягає у визначенні зведеної оцінки відповідного показника та загальної показників відповідного підприємства.

Таблиця 2.1 Показники конкурентного середовища підприємства

Показник	Вагомість показника	Фірма А	Фірма В	Фірма С
		Власна фірма		
		Бал	Бал	Бал
1. Зміна цін на продукцію	0,2	3	2	3
2. Асортимент продукції	0,5	8	6	9
3. Якість продукції	0,2	7	7	6
4. Імідж товару	0,15	7	5	7
5. Стимулювання збуту	0,1	6	4	5
6. Мобільність в задоволенні потреб споживачів	0,05	5	4	5
7. Наявність розгалуженої дистриб'юторської мережі	0,1	6	7	8
8. Ділова репутація	0,05	6	5	6
9. Організаційна ефективність	0,05	5	4	5
10. Виконання індивідуальних замовлень споживачів	0,05	4	4	5

Метод бального оцінювання з врахуванням вагомості показника полягає у визначенні зведеної оцінки відповідного показника та загальної показників відповідного підприємства.

З метою визначення зведеної оцінки відповідного показника перемножимо бальну оцінку показника на відповідний коефіцієнт вагомості. Для визначення загальної оцінки підприємства необхідно додати значення усіх зведених показників. Результати розрахунків подамо у вигляді таблиці 2.2.

Таблиця 2.2. Зведена оцінка конкурентів

Показник	Вага показника	Фрма А Власна фірма		Фірма В		Фірма С	
		Бал	Зведена оцінка	Бал	Зведена оцінка	Бал	Зведена оцінка
1. Зміна цін на продукцію	0,05	3	0,15	2	0,1	3	0,15
2. Асортимент продукції	0,05	8	0,4	6	0,3	9	0,45
3. Якість продукції	0,2	7	1,4	7	1,4	6	1,2
4. Імідж товару	0,05	7	0,35	5	0,25	7	0,35
5. Стимулювання збуту	0,05	6	0,3	4	0,2	5	0,2
6. Мобільність в задоволенні потреб споживачів	0,05	5	0,25	4	0,2	5	0,25
7. Наявність розгалуженої дистрибуторської мережі	0,2	6	1,2	7	1,4	8	1,6
8. Ділова репутація	0,1	6	0,6	5	0,5	6	0,6
9. Організаційна ефективність	0,05	5	0,25	4	0,2	5	0,25
10. Виконання індивідуальних замовлень споживачів	0,2	4	0,8	4	0,8	5	1,0
Всього:	1	—	5,7	—	5,35	—	6,05

Таким чином, ми виявили потенційного конкурента для фірми А, яким є фірма С. Тому необхідно в майбутньому звертати на цю фірму найбільше уваги і не випускати її з поля зору; проводити аналіз стану на ринку як нашої фірми, так і головного конкурента.

Така стійка позиція конкурента пояснюється відповідністю продукції, на даний момент часу, вимогам споживачів; налагодженням широкої мережі збуту; стабільністю цін на продукцію; правильною організацією управління підрозділами.

Фірма В тільки починає набирати оберти в даній галузі, тому асортимент її продукції обмежений, порівняно з іншими фірмами. Поки що цей конкурент не несе загрози для нашої фірми.

Завдання для самостійного вирішення

Завдання 2.1

На основі даних, наведених у таблиці 2.3, здійснити оцінювання конкурентного середовища підприємства за методом бального оцінювання з врахуванням ваги показників (взяти з прикладу).

Таблиця 2.3. Показники конкурентного середовища підприємства

Показник (П)	Вагомість показника (ВП _i)	Бали за варіантами						
		1	2	3	4	5	6	7
1. Зміна цін на продукцію	0,05	3	2	2	3	2	3	2
2. Асортимент продукції	0,05	8	7	6	5	7	7	6
3. Якість продукції	0,2	7	6	7	6	6	5	5
4. Імідж товару	0,05	7	6	5	7	6	5	6
5. Стимулювання збуту	0,05	6	4	4	4	5	6	5
6. Мобільність в задоволенні потреб споживачів	0,05	5	4	4	5	4	5	4
7. Наявність розгалуженої дистриб'юторської мережі	0,2	6	6	7	6	7	7	7
8. Ділова репутація	0,1	6	6	5	5	6	5	5
9. Організаційна ефективність	0,05	5	4	4	4	5	5	5
10. Виконання індивідуальних замовлень споживачів	0,2	4	5	4	3	3	3	3

Таблиця 2.4. Розподіл варіантів

Номер за списком	варіанти	Номер за списком	варіанти
ОПП ЕМТ		ОПП ФЕБ	
1.	1.2.3	1	2.3.7
2.	1. 3 .4	2	2.6.4
3.	1.4.5	3	3.1.2
4.	1 .5 .6	4	3.2.4
5.	1.6.7	5	3.4.5.
6.	2.3.4.	6	5.6.4
7.	2.4.5	7	5.6.7

8.	2.5.6	8	4.1.2.
9.	2.6.7	9	4.2.7
10.	2.1.4	10	4,5,3

ТЕМА 3. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РИНКОВОЇ ОЦІНКИ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки

Метод дисконтування грошових потоків (Discounted Cash-flow = DCF) побудований на концепції теперішньої вартості майбутнього грошового потоку (Cash-flow) оцінюваного підприємства в розрізі окремих періодів. За своїм економічним змістом він схожий з методикою дисконтування Cash-flow у рамках оцінки доцільності інвестицій.

Згідно з методом дисконтування грошових потоків вартість об'єкта оцінки порівнюється до сумарної теперішньої вартості майбутніх чистих грошових потоків (Cash-flow) або дивідендів, які можна отримати в результаті володіння підприємством, зменшеної на величину зобов'язань підприємства та збільшеної на вартість надлишкових активів.

Алгоритм розрахунку вартості підприємства (нетто) методом DCF можна подати в такому вигляді:

$$ВПн = \sum_{t=1}^n \frac{FCF_t}{(1+r)^t} + \frac{ЗВП}{(1+r)^t} + НА - ПК,$$

де ВПн – чиста (нетто) вартість підприємства на дату оцінки;

FCF_t – сумарна величина операційного та інвестиційного Cashflow в періоді t;

ЗВП – залишкова вартість підприємства в періоді p;

НА – надлишкові активи;

ПК – позиковий капітал

r – коефіцієнт, який характеризує ставку дисконтування.

Надлишкові активи – це активи підприємства, що в даний час не використовуються ним для отримання фінансового результату та застосування яких на даному підприємстві у зазначений спосіб і належним чином є фізично неможливим або економічно неефективним. Такого роду активи оцінюються, виходячи з найкращого альтернативного варіанта їх використання.

Для здійснення розрахунків цим методом слід визначитися з чотирма базовими величинами:

- Часовий горизонт, на який поширюватимуться розрахунки (прогнозний період).

- Обсяг очікуваного грошового потоку (Cash-flow (або дивідендів) у розрізі окремих прогнозних періодів.

- Ставка дисконтування, яку слід використовувати для приведення майбутніх грошових потоків до теперішньої вартості.

- Залишкова вартість підприємства

Зрозуміло, що прогнозні показники методу *дисконтування грошових потоків* повинні ґрунтуватися на прогнозних звітах про фінансові результати та прогнозних показниках балансу.

Оцінювання вартості підприємства методом DCF здійснюється в такому порядку:

1. Визначення часового горизонту, на який поширюватимуться розрахунки (прогнозний період): якщо строк інвестування є невизначеним, то прогнозний горизонт буде поширюватися до моменту повної стабілізації діяльності та доходів підприємства.

2. Прогнозування Cash-flow (рекомендується використовувати показник FCF) у розрізі окремих прогнозних періодів.

3. Розрахунок ставки дисконтування, яку слід використовувати для приведення майбутніх грошових потоків до теперішньої вартості (для цього слід розрахувати показник $WACC_s$).

4. Розрахунок прогнозно-залишкової вартості підприємства: рекомендується розраховувати як відношення FCF у пост-прогнозний період (у табл. 1 — період 5+) до ставки дисконту.

Класичний спосіб розрахунку операційного Cash-flow полягає в тому, що до чистого прибутку підприємства (після оподаткування) за певний період додаються амортизаційні відрахування, нараховані у цьому самому

Завдання 3.1.

За вихідними даними табл. 3.1 і методичних вказівок розрахувати вартість підприємства.

Таблиця 3.1. Розрахунок вартості підприємства методом дисконтування грошових потоків DCF

Показники	Періоди						
	Факт	Прог- поз 1	Прог- ноз 2	Прог- ноз 3	Прог- ноз 4	Прог- ноз 5	Прогноз 6
1 Прибуток від звич. діяльності	110,0	135,0	157,5	228,4	299,24	377,16	377,16
2. Нараховані %	20	25	35	30	30	30	30
3 Прибуток підприємства від звичайної діяльності перед оподаткуванням та сплатою процентів (ЕВІТ)							
4. Податок на прибуток 25%							
5. ЕВІТ з урахуванням							

податку на прибуток NOPAT							
6. Амортизація	60	35	35	55	60	60	60
7. Збільшення (зменшення)забезпечень	10	-5	5	5	0	0	0
8. Прибуток (збиток) від неопераційної діяльності	-30	-30	-40	-40	-40	-40	-40
9. Cash – flow (brutto) після оподаткування та перед сплатою %							
10. Збільшення-зменшення оборотних активів	-	239,18	-37,32	-34,75	-26,82	-29,50	-29,50
11. Збільшення-зменшення поточних зобов'язань	-	-54,30	20,40	2,60	6,40	-30,80	-30,80
12. Cash – flow скорегований	-						
13. Cash – flow інвестиційний	-	0	-60	-10	-75	40	40
14Сумарна величина операційного та інвестиційного Cash-flow FCF	-						
15Ставка дисконтування (WACC),%		18	18	18	18	18	18
16. Залишкова вартість підприємства							1695
17. Дисконтний множник							
18. Теперішня вартість FCF та залишкової вартості							

19. БРУТТО-ВАРТІСТЬ підприємства	
20. Позиковий капітал на дату оцінки	
21. Вартість підприємства за методом DCF	

ТЕМА 4. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДІАГНОСТИЦІ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки

Зберіганню, відновленню, підвищенню ефективності використання основних виробничих фондів приділяється значна увага. Аналіз основних засобів передбачає оцінку їх руху. При цьому вивчається динаміка таких показників:

- коефіцієнт оновлення основних засобів:

$$K_{он} = \frac{\Phi_n}{\Phi_k};$$

- коефіцієнт вибуття основних засобів:

$$K_{в} = \frac{\Phi_{в}}{\Phi_n};$$

- коефіцієнт приросту:

$$K_{пр} = \frac{\Phi_n - \Phi_{в}}{\Phi_k};$$

де Φ_n, Φ_k - вартість фондів на початок або кінець періоду;

$\Phi_n, \Phi_{в}$ - вартість фондів що надійшли або вибули за відповідний період.

Для характеристики ефективності використання основних виробничих фондів, як основної складової виробничого потенціалу, застосовують такі показники:

Фондовіддача (ФВ):

$$\Phi_B = \frac{\text{Дохід від реалізації}}{\text{Вартість ОВФ}}$$

Фондовіддача активної частини основних виробничих фондів (Фва):

$$\Phi_{BA} = \frac{\text{Доход від реалізації}}{\text{Вартість активних ОВФ}}$$

Фондорентабельність основних виробничих фондів (Фр):

$$\Phi_P = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Вартість ОВФ}} * 100\%$$

Задача 4.1

На підставі вихідних даних таблиці 4.1 необхідно:

- вивчити динаміку і структуру основних виробничих фондів (ОВФ);
- згрупувати ОВФ за роллю в виробничому процесі (активні, пасивні) і оцінити їх структуру;
- зробити висновки;

Таблиця 4.1. Вихідні дані

Показники	2020	2021	2022
Будинки, споруди	1042	1151	1345
Машини та устаткування	39612	41522	40190
Транспортні засоби	798491	810916	840050
Інші основні засоби	13177	15109	16219
Всього	852 322	868 698	897 804
Сума зносу	239 623	301 693	211 894
Вартість фондів, що надійшли за рік	56574	25224	47141
Вартість фондів що вибули за рік	45893	18940	32811

Таблиця 4.2. Динаміка виробничих фондів транспорту за видами, тис.грн.

			Відхи-			2022 / 2020	2022 / 2021
--	--	--	--------	--	--	-------------	-------------

Показники	2020	2021	лення	Темп росту, %	2022	Відхи лення	Темп росту %	Відхи лення	Темп росту %
Будинки, споруди									
Машини та устаткування									
Транспортні засоби									
Інші основні засоби									
Всього									

Таблиця 4.3. Структура основних виробничих фондів транспорту в залежності від ролі у виробничому процесі

Показники	2019		2020		2021	
	Тис.грн.	Частка, %	Тис. грн.	Частка, %	Тис. грн.	Частка, %
Основні виробничі фонди, усього						
у тому числі: активні						
пасивні						

Задача 4.2

За вихідними даними таблиці 1 необхідно:

- розрахувати та оцінити динаміку коефіцієнтів руху основних виробничих фондів;

Таблиця 4.4. Динаміка коефіцієнтів руху основних виробничих фондів і фондоозброєності праці.

Коефіцієнти:	2020	2021	Відхи- лення	2022	Відхилення 2021 від 2020	Відхилення 2022 від 2021
- оновлення						
- вибуття						
- приросту						

Задача 4.3.

За даними таблиці розрахувати і оцінити динаміку коефіцієнтів фондоозброєності праці, фондovіддачі і фондорентабельності

Таблиця 4.5. Динаміка показників фондоозброєності праці і ефективності використання основних виробничих фондів

Показники	2021	2022	Відхи- лення	Темп росту, %
Чистий дохід від реалізації, тис.грн	251827	280007		
Чистий прибуток, тис.грн.	18417	19523		
Середньооблікова чисельність працівників, ос.	2534	2803		
Фондоозброєність праці, грн./ос.				
Фондовіддача всіх ОВФ, грн./грн.				
Фондовіддача активної частини ОВФ, грн./грн.				
Рентабельність ОВФ, %				-

ТЕМА 5. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІАГНОСТИКИ

Методичні вказівки

Структуризація цілей та завдань (полягає у вивченні можливості структурувати діяльність підприємства за видами та напрямками, а також сформувати групи управлінських робіт задля досягнення певних результатів виробничої або господарської діяльності).

Організаційне моделювання (передбачає моделювання найефективнішої організаційної структури індивідуально для кожного підприємства. В такій моделі визначається оптимальна кількість управлінських працівників, періодичність їх впливу на підлеглих, склад інформації, яку підрозділи повинні надавати управлінській структурі, технічні засоби управління та контролю, а також параметричні залежності суб'єкта та об'єкта управління).

Далі завдяки такій моделі імітуються різні управлінські ситуації та вирішується, чи може запропонована модель вирішити те чи інше господарське завдання. Таким чином прогнозується поведінка організаційної структури управління в різноманітних економічних ситуаціях).

Експертний метод (є значно поширеним, але характеризується недостатньою точністю, тому що ґрунтується на суб'єктивній оцінці організаційної структури. При застосуванні даного методу проводять порівняння нормативних (планових) значень результатів діяльності підприємства з фактично отриманими, а потім визначають фактори позитивного та негативного впливу. Результати експертної оцінки функціонування організаційної структури дозволяють приймати управлінські рішення, спрямовані на підвищення існуючої організаційної структури управління підприємством).

Метод аналогій (існуюча організаційна структура порівнюється з організаційними структурами тих підприємств, які функціонують в тій же самій галузі, є конкурентами підприємства, але мають більш високі показники результативності).

Метод структурних еволюційних порівнянь (є дуже складним, тому що передбачає оцінку змін в організаційній структурі в порівнянні з отриманими результатами діяльності в динаміці, починаючи з моменту створення підприємства).

Крім того, вимагає застосування всіх перелічених методів оцінки організаційної структур

Завдання 5.1.

У результаті дослідження двох компаній визначено базові уявлення щодо їх організаційних культур (табл.5.1).

Таблиця 5.1. Вихідні дані для діагностики організаційної культури

Компанія А	Компанія Б
Джерелом усіх гарних ідей є окрема особистість.	До істини і гарних ідей можна дійти в ході наукових досліджень
Ми – єдина сім'я і турбуємося один про одного.	Ми – єдина сім'я і проявляємо турботу один про одного, але будь-яка сім'я ієрархічна, і діти мають скоритися.
Істина може бути знайдена у ході дебатів і перевірок	Чим освіченішою і досвідченішою є людина, тим вона мудріша і ближча до істини
Кожен індивід повинен думати сам за себе і «робити правильні речі».	Сила організації визначається рівнем кваліфікації кожного її працівника, що працює над розв'язанням конкретних задач. Кожен спеціаліст повинен займатися своєю справою.

Порівняйте подані цінності. Яким чином розвивались ці компанії? Чи однаковою повагою користувалось керівництво, і якою була роль окремих індивідів? Чи однаковим є розуміння колективу як сім'ї? Якими є особливості управлінської діагностики для кожної з цих компаній?

Завдання 5.2.

Одна з провідних американських консалтингових компаній використовує таку процедуру експрес-діагностування:

- 1) анкетування управлінської команди підприємства (10-25 керівників основних підрозділів і напрямів діяльності);
- 2) обробка результатів і підготовка звіту;
- 3) ознайомлення з матеріалами звіту керівника і членів лідерської групи (2-5 топ-менеджерів). Яке, на Ваш погляд, сутнісне навантаження має анкета?

Чи дає можливість така процедура оцінити потенціал керівництва підприємства та його готовність до нововведень?

ТЕМА 6. ДІАГНОСТИКА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки

В процесі проведення діагностики економічної культури підприємства спочатку доцільно побудувати профіль економічної культури організації, який дає можливість зрозуміти, як суб'єкт господарювання функціонує зараз, які цінності прийняті в колективі, на чому слід зосередити увагу та які зміни необхідні підприємству. Профіль економічної культури будується за допомогою переліка питань, пов'язаних з оцінкою економічної культури підприємства за такими параметрами, як див. табл. 6.1. За кожним параметром проводиться оцінка за 10-бальною системою. Також необхідно визначити еталонний показник за кожним параметром за допомогою метода експертних оцінок (визначається значимість параметру для процесу досягнення головної мети діяльності підприємства). Співставлення отриманого профілю та еталонного дає змогу керівництву визначити подальші напрямки покращення економічної культури підприємства

Завдання 1.

Провести діагностику економічної культури досліджуваного підприємства. Дати його характеристику з позицій його іміджу, умов праці та відпочинку,

факторів впливу на корпоративну культуру. Здійснити діагностику важливості впливу окремих елементів економічної культури на діяльність підприємства (див. табл. 6.1). Використати для діагностування метод визначення профілю внутрішнього середовища. Для кожного фактору проводиться експертна оцінка його вагомості: при сильному впливі на організацію такому фактору надаємо значення «3», при помірному — «2», слабкий — «1», відсутність впливу — «0». Якщо вплив фактору позитивний, то записується «+1», якщо негативний — «-1». Добутком трьох експертних оцінок визначимо рівень важливості фактору для компанії.

Таблиця 6.1. Оцінка впливу елементів економічної культури на діяльність підприємства

	Важливість впливу на діяльність компанії			
	не впливає	незначний вплив	середній вплив	значний вплив
Культура засобів праці				
Культура трудового процесу				
Культура умов праці				
Культура управління				
Культура міжособистісних стосунків				
Культура працівника				
Фірмовий стиль				
Культура комунікацій				

Визначити економічну культуру підприємства за допомогою аналізу та оцінки реального стану кожного складового елементу культури підприємства (табл. 6.2). Для цього використати метод визначення профілю внутрішнього середовища. Для кожного фактора провести експертну оцінку його стану за 5-бальною шкалою, де 5 балів — найкращий стан певного фактора. Добутком вагомості фактора і його експертної оцінки для підприємства визначити рівень даного фактора.

Таблиця 6.2. Оцінка економічної культури підприємства

Фактори	Пит. вага	Оцінка, бали	Заг. оцінка	Можливість покращення
<i>Культура засобів праці та трудового процесу</i>				
Впровадження досягнень науки і техніки у виробництво				
Рівень механізації і автоматизації				
Якість обладнання				
Планомірність роботи				
Якість продукції				
<i>Культура умов праці</i>				
Санітарно-гігієнічні умови праці				
Психофізичні умови				
Соціально — психологічні умови				
Естетичні умови праці				
Культура управління				
Стиль керівництва				
Ступінь гуманізму				
Індивідуальний підхід				
Професіоналізм управлінців				
Методи стимулювання				
<i>Культура міжособистісних стосунків</i>				
Соціально — психологічний клімат				
Наявність почуття колективізму				
Взаємодопомога працівників				
Сприйняття цінностей компанії				
<i>Культура працівника</i>				
Поведінка працівників				
Знання етикету				
Моральність мислення				
Ціннісні орієнтації				
<i>Культура комунікацій та фірмовий стиль</i>				
Культура проведення нарад				
Винесення доган				
Звільнення співробітників				
Спілкування з відвідувачами				
Культура одягу				
Загальна оцінка				
Максимальна можлива оцінка				

Проаналізувати окремі елементи економічної культури, окреслити їх можливі плюси та мінуси. Зробити висновки. Запропонувати кілька прийомів поліпшення організаційної культури.

ТЕМА 7. ДЕСКРИПТИВНІ МОДЕЛІ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 8. ПРЕДИКАТИВНІ МОДЕЛІ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки

Дескриптивні моделі (описового характеру) - є основними, до них відносяться такі: побудова системи звітних балансів, подання фінансових звітів у різноманітних аналітичних розрізах, вертикальний та горизонтальний аналіз звітності, трендовий аналіз результативних показників, аналіз відносних показників та коефіцієнтів, порівняльний або просторовий аналіз, факторний аналіз, система аналітичних коефіцієнтів.

Предикативні моделі - це моделі прогностичного характеру. Вони використовуються для прогнозування доходів та витрат підприємства, його майбутнього фінансового стану. Найпоширеніші з них:

- 1) розрахунки точки критичного обсягу продажу (аналіз беззбитковості);
- 2) побудова прогностичних фінансових звітів;
- 3) моделі динамічного аналізу;
- 4) моделі ситуаційного аналізу.

Прослідкувати за станом балансу підприємства можна за допомогою системи фінансових показників:

Показники оцінки фінансової стійкості підприємства

Величина власних оборотних коштів (робочого капіталу), - характеризує ту частину власного капіталу підприємства, що є джерелом покриття поточних активів. Величина власних оборотних коштів дорівнює перевищенню поточних активів над поточними зобов'язаннями:

$$\text{ВОК} = \text{ВК} + \text{ДЗЗ} - \text{НА}$$

де ВК – власний капітал, тис. грн.; **рядок 1495 Балансу**).

ДЗЗ - довгострокові зобов'язання і забезпечення (**рядок 1595 Балансу**)

НА – необоротні активи, тис.грн.**рядок 1095 Балансу** Позитивна динаміка зростання

Коефіцієнти фінансової стійкості

Коефіцієнт автономії визначається за формулою:

$$\text{КАВТ} = \text{ВК} / \text{Б}$$

де Б – баланс (валюта балансу. Рядок 1300 або 1900), тис. грн. ;

ВК – власний капітал (рядок 1495 Балансу).

Для коефіцієнта автономії критичне значення 0,5.

Коефіцієнт фінансової стабільності або коефіцієнт фінансування – один з основних показників фінансової стійкості підприємства:

$$\text{КФ.} = \text{ВК} / \text{ПК}$$

де ВК – власний капітал, тис. грн.;

ПК – позиковий капітал, тис. грн. (сума рядків 1595 і 1695 балансу)

Позитивна динаміка - зростання

Коефіцієнт фінансового важеля:

$$\text{Кфв} = \text{ПК} / \text{ВК}$$

Позитивна динаміка – зменшення

Коефіцієнт маневреності власного капіталу (власних оборотних коштів):

$$\text{Кман} = \text{ВОК} / \text{ВК}$$

Позитивна динаміка більш 0,5 (50%)

Показники оцінки ліквідності активів підприємства

Коефіцієнт поточної ліквідності (загальний коефіцієнт ліквідності):

$$\text{Кпл} = \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}}$$

де ОА – оборотні активи, тис. грн.; (рядок 1195 Балансу)

ПЗ – поточні зобов'язання (пасиви), тис. грн. (рядок 1695 Балансу)

Поточний або загальний коефіцієнт покриття межах 2 - 2,5 свідчить про те, що підприємство своєчасно ліквідує борги.

Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності (проміжний коефіцієнт ліквідності): розраховується за формулою:

$$\text{Кшл} = (\text{ДЗ} + \text{ГК}) / \text{ПЗ}$$

де ДЗ – дебіторська заборгованість, тис. грн.; (сума рядків 1125-1155 Балансу)

ГК – грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн. (рядок 1165 Балансу)

Вважається нормальним значення цього коефіцієнта 0,7- 1,0.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності розрахуємо за формулою:

$$K_{ал} = GK / ПЗ$$

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно бути у межах від 0,2 до 0,35.

Показники оцінки прибутковості (рентабельності) підприємства

Рентабельність сукупного капіталу:

$$P_{ск} = (\text{Чистий прибуток} / \text{Сума балансу}) * 100\%$$

Рентабельність власного капіталу $P_{вк} = (\text{Чистий прибуток} / \text{ВК}) * 100\%$

Показники ділової активності

Коефіцієнт оборотності оборотних активів (їх елементів) (обороти) показує, кількість оборотів оборотних засобів за аналізований період:

$$K_o = \frac{ЧДр}{ОА}$$

де ОА – оборотних активів, тис. грн.;

Др – чистий доход від реалізації, тис. грн.

Тривалість одного обороту (дні):

$$T_{об} = \frac{360}{K_o} = \frac{365}{K_o}$$

де Д – дні аналізованого періоду.

Завдання 7.1.

За даними балансу (Форма №1, додаток 1) і Звіту про фінансові результати (форма № 2, додаток 2) необхідно:

- Оцінити динаміку і структуру активів и пасивів балансу, зробити висновки.

Результати розрахунків рекомендується оформити в таблиці 7.1.

- Оцінити динаміку фінансових результатів.

Таблиця 7.1. Динаміка і структура активів та пасивів балансу

Розділи балансу	2021	2022	Відхилення		Частка, %	
			тис.гр н.	%	2021	2022
I. Необоротні активи						
II. Оборотні активи						
БАЛАНС						
I. Власний капітал						
II. Довгострокові зобов'язання						
III. Поточні зобов'язання						
БАЛАНС						

Завдання 8.1.

За даними балансу (Форма №1, додаток 1) і Звіту про фінансові результати (форма № 2, додаток 2) необхідно:

- Розрахувати коефіцієнти ліквідності балансу і фінансової стійкості, оцінити їх динаміку, порівняти з рекомендованими значеннями, зробити висновки.

Результати розрахунків рекомендується оформити в таблиці 8.2.

- Розрахувати показники ділової активності та оцінити їх динаміку. Зробити висновки. Узагальнення розрахунків цих коефіцієнтів зробити в виді таблиці 8.1.

Таблиця 8.1. Динаміка фінансових коефіцієнтів

Назва коефіцієнтів	Рекомендовані значення	2020	2021	Відхилення
Показники оцінки ліквідності активів підприємства				
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	1 – 1,5			
Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	0,7 – 1,0			
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,35			
Коефіцієнти фінансової стійкості				

Власні оборотний капітал (робочий капітал)				
Коефіцієнт автономії (незалежності)	Більш 0,5			
Коефіцієнт фінансування капіталу	-			
Коефіцієнт фінансового важеля	-			
Коефіцієнт маневреності власного капіталу				
Показники оцінки ділової активності підприємства				
Оборотність оборотного капіталу, обороти	<i>Бажано зростання</i>			
Тривалість одного обороту, дн.	<i>Бажано зменшення</i>			
Показники оцінки прибутковості (рентабельності) підприємства, %				
Рентабельність сукупного капіталу	<i>Бажано зростання</i>			
Прибутковість власного капіталу	<i>Бажано зростання</i>			

ТЕМА 9. ДІАГНОСТИКА КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки

Існує декілька методик визначення кризового стану підприємства.

1 метод. Система абсолютних показників фінансової стійкості.

Вартість запасів порівнюється з послідовно поширюваним переліком таких джерел фінансування: власні обігові кошти (ВОК), власні обігові кошти і довгострокові зобов'язання (кредити) (ВОК+Дз); власні обігові кошти, довгострокові кредити і поточні зобов'язання (ВОК+Дз+Пз).

Для визначення типу фінансової стійкості розмір власних обігових коштів розраховують за формулою

$$\text{ВОК} = \text{ВК} + \text{ДЗЗ} - \text{НА}$$

де ВК – власний капітал, тис. грн.;

ДЗЗ - довгострокові зобов'язання і забезпечення

НА – необоротні активи, тис.грн.

Відповідно до забезпеченості запасів різноманітними варіантами фінансування можливі чотири типи фінансової стійкості.

1. Абсолютна стійкість – для забезпечення запасів достатньо власних обігових коштів; платоспроможність підприємства гарантована:

$$З < \text{ВОК}$$

2. Нормальна стійкість – для забезпечення запасів крім власних обігових коштів залучаються довгострокові кредити та послуги; платоспроможність гарантована:

$$З < \text{ВОК} + \text{Дз}$$

де Дз – довгострокові зобов'язання, тис. грн.

3. Нестійкий фінансовий стан – для забезпечення запасів крім власних обігових коштів та довгострокових кредитів і позик залучаються короткострокові кредити; платоспроможність порушена, але є можливість її відновити:

$$З < \text{ВОК} + \text{Дз} + \text{Пз}$$

4. Кризовий фінансовий стан – для забезпечення запасів не вистачає „нормальних” джерел їх формування; підприємству загрожує банкрутство:

$$З > \text{ВОК} + \text{Дз} + \text{Пз}$$

Для визначення типу фінансової стійкості підприємства за даними балансу за звітний рік та попередній роки необхідно скласти агрегований баланс (таблиця 9.1).

Таблиця 9.1. Агрегований баланс, тис. грн.

АКТИВ	2021	2022	ПАСИВ	2021	2022
Необоротні активи, всього			Власний капітал		
Запаси			Довгострокові зобов'язання		

Грошові кошти та інші оборотні активи			Короткострокові зобов'язання		
---------------------------------------	--	--	------------------------------	--	--

За даними агрегованого балансу у таблиці 9.1 необхідно визначити тип фінансової стійкості підприємства. Це рекомендується оформити в вигляді таблиці 9.2.

Таблиця 9.2. Оцінка фінансової стійкості

Номер рядка	Показник	2021	2022
1	Власний капітал		
2	Необоротні активи		
3	Власні оборотний капітал (оборотні кошти) (р.1 – р. 2)		
4	Довгострокові зобов'язання		
5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів (р.3 + р. 4)		
6	Короткострокові кредити та позики		
7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів (р.5 + р. 6)		
8	Запаси		
9	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів (р.3 – р. 8)		
10	Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів та позик (р.5 – р. 8)		
11	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів (р.7 – р. 8)		
12	Тип фінансової стійкості		

2. Метод Є. Альтмана за двофакторної моделлю (1968р.). Індекс Z визначається коефіцієнтом поточної ліквідності (покриття) ($K_{пл}$) і коефіцієнтом автономії (фінансової незалежності) ($K_{авт}$) за формулою

$$Z = - 0,3877 - 1,0736 K_{пл} + 0,0579 K_{авт}$$

Для підприємств, на яких $Z = 0$ ймовірність банкрутства становить 50%. Зниження показника свідчить про зменшення ймовірності банкрутства. Якщо $Z > 0$, то ймовірність банкрутства перевищує 50% і збільшується зі збільшенням Z .

Ця модель проста, не вимагає великого об'єму інформації, проте не досить точно прогнозує ймовірність банкрутства (похибка $\Delta Z = +0,65$).

3 метод. Для більш точного прогнозу Є. Альтманом запропоновано 5-факторна модель :

$$Z = 0,717 x_1 + 0,847 x_2 + 3,107 x_3 + 0,42 x_4 + 0,995 x_5$$

де x_1 - відношення власного оборотного капіталу до активів підприємства;

x_2 - відношення чистого прибутку до активів підприємства;

x_3 - відношення прибутку до сплати відсотків за кредит (*умовно прирівнюємо до прибутку від операційної діяльності*) до суми капіталу;

x_4 - відношення вартості власного капіталу до позикового капіталу;

x_5 - відношення чистої виручки від реалізації до активів підприємства.

Критичне значення індексу $Z = 1,23$. Якщо значення менше 1,23, то це ознака високої ймовірності банкрутства.

4 метод. Тест на ймовірність банкрутства Таффлера (Z_T) передбачає використання формули:

$$Z_T = 0,03 x_1 + 0,13 x_2 + 0,18 x_3 + 0,16 x_4$$

де, x_1 - відношення прибутку від реалізації до поточних зобов'язань; x_2 - відношення оборотних активів до всіх зобов'язань підприємства; x_3 - відношення короткострокових зобов'язань до активів підприємства; x_4 - відношення виручки від реалізації продукції до активів підприємства.

Якщо $Z_T > 0,3$ підприємство має хороші довгострокові перспективи, при $Z_T < 0,2$ - існує ймовірність банкрутства.

Завдання

За даними результатів рішення попереднього завдання, додатково розрахованих показників, необхідно:

1. Визначити імовірність банкрутства підприємства (за даними звітнього року) за усіма методиками, які наведені в методичних вказівках до теми.

Зробити висновки.

2. В залежності від результатів аналізу визначити та обґрунтувати шляхи:

- укріплення фінансового стану;
- фінансового оздоровлення;
- виходу зі кризового стану.

Методичне забезпечення

1. Чиж Л.П., Хотєєва Н.В. Економічна діагностика. Методичні вказівки та завдання до практичних занять для студентів очної і заочної форми навчання . ОНМУ, 2024. 49 с.

URL:https://onmu-moodle.od.ua/pluginfile.php/98439/mod_resource/content/1/ЕД%20практ.pdf

2. Чиж Л.П. Економічна діагностика. Методичні вказівки для організації самостійної роботи студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації (освітні програми) «Економіка морського транспорту», «Фінансово – економічна безпека» очної і заочної форм навчання. Одеса, ОНМУ. 2019. 39 с.

URL: https://onmu-moodle.od.ua/pluginfile.php/99581/mod_resource/content/3/ЕДсамДО2019.pdf

Рекомендована література та інші джерела інформації **Базова**

1. Чиж Л.П. Економічна діагностика: конспект лекцій. Одеса: 2023 р. 105 с. у СМК Moodle (електронна версія)

URL: <https://onmu-moodle.od.ua/mod/resource/view.php?id=66570>

2. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 456с

Допоміжна

3. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економічна діагностика: Навч.посібник. Київ : ЦУЛ. 2007. 307 с.
4. Ширяєва Л.В., Чиж Л.П., Хотєєва Н.В. та ін. Формування механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки в системі управління портовими підприємствами: **монографія**. За ред. Л. В. Ширяєвої. Видавничий дім «ІНТЕРНАУКА». Київ: 2021. 172 с.
5. Загорна Т.О. Економічна діагностика: навч.пос. Київ. ЦУЛ. 2007. 400 с.
6. Балабанова, Л. В. Управління персоналом : підручник / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак . Київ : Центр учбової літератури, 2019 . 468 с
7. Марченко М.М., Ширяєва Л.В., Онешко С.В., Чиж Л.П., Хотєєва Н.В. Аналіз фінансової звітності (практикум): навчальний посібник; 2-ге видання. Одеса: ІНТЕРНАУКА, 2021. 174 с.
8. Чиж Л.П., Хотєєва Н.В. Удосконалення системи показників комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Наука і техніка сьогодні (фахове видання)*. 2022. № 7 (7), С. 85-97. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-7\(7\)-85-97](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-7(7)-85-97)
9. Shyriaieva L., Chizh L., Koretska O., Khoteyeva N., Petrova A. Organization of financial and economic security management of port activities. *International Journal of Agricultural Extension (іноземне видання)*. 2022. № 1. Р. 119–128. URL: <https://esciencepress.net/journals/index.php/IJAE/article/view/3885>
10. Чиж Л. П., Хотєєва Н. В Оцінка ефективності аутсорсингу управлінських функцій. *Інтелект XXI. №1. 2021. С. 64-67.*
DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-1.12>
11. Chiz L., Khotyeyeva N., Zadorozhna N. The basis of port enterprise financial strategy. *Technology audit and production reserves*. 2019. Vol. 5, № 4(49). Р. 18-25
DOI: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2019.181144>

15. Інтернет ресурси

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». <https://zakon.rada.gov.ua/go/2343-12>
2. Закон України «Про захист економічної конкуренції». <https://zakon.rada.gov.ua/go/2210-14>
3. Податковий кодекс України. <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>
4. Національний стандарт №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» від 10.09 2003р. №1440 <https://zakon.rada.gov.ua/go/1440-2003>

5. Національний стандарт №2 «Оцінка нерухомого майна» від 28.10 2004р. №1442 <https://zakon.rada.gov.ua/go/1442-2004>
6. Національний стандарт №3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» від 29.11 2006р. №1655 <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main> .
7. Постанова Кабінету Міністрів України №1540 від 10.09.2003 р. «Методика оцінки вартості майна». <https://zakon.rada.gov.ua/go/1891-2003-%D0%BF>
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці» від 9 серпня 1993 р. № 611. <https://zakon.rada.gov.ua/go/611-93>
9. Розпорядження Антимонопольного комітету України «Про затвердження Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку» від 5 березня 2002 р. № 49-р. <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0317-02>

ДОДАТОК 1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р. *ПІДПРИЄМСТВО 1*

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	29580	25690
первісна вартість	1001	40541	40602
накопичена амортизація	1002	10961	14912
Незавершені капітальні інвестиції	1005	113217	47640
Основні засоби	1010	1603772	1660588
первісна вартість	1011	3958880	4145203
знос	1012	2355108	2484615
Усього за розділом I	1095	1766868	1754677
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	124698	163117
Виробничі запаси	1101	123654	162045
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	1044	1072
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	138391	144198
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	17331	66565
з бюджетом	1135	15627	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	5219	7524
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2633	49677
Гроші та їх еквіваленти	1165	391969	861960
Готівка	1166	41	19
Рахунки в банках	1167	391928	861941
Витрати майбутніх періодів	1170	18737	21045
Інші оборотні активи	1190	1002	98
Усього за розділом II	1195	715607	1314784
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2482475	3068861
ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	415600	415600

Внески до незареєстрованого статусного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	439603	431821
Додатковий капітал	1410	849283	1384953
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12023	25480
Усього за розділом I	1495	1716509	2257854
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	563783	559784
Довгострокові забезпечення	1520	31958	82773
Усього за розділом II	1595	595741	642557
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями:	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	75256	44997
розрахунками з бюджетом	1620	70441	83177
у тому числі з податку на прибуток	1621	7717	64820
розрахунками зі страхування	1625	8195	8004
розрахунками з оплати праці	1630	13895	19888
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	26	587
Доходи майбутніх періодів	1665	157	208
Інші поточні зобов'язання	1690	2255	11589
Усього за розділом III	1695	170225	168450
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2482475	3068861

ДОДАТОК 2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 р.

ПІДПРИЄМСТВО 1

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2172548	1297144
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(809631)	(633009)
Валовий: прибуток	2090	(?)	(?)
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	381858	56774
Адміністративні витрати	2130	(84638)	(69683)
Витрати на збут	2150	(10461)	(8712)
Інші операційні витрати	2180	(647332)	(176589)
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток	2190	1002344	465925
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	47364
Інші доходи	2240	871	322
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(409)	(15170)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1002806	498441
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-230124	-114487
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	772682	383954
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротний активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	27411	169555
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	27411	169555
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-

Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	27411	169555
Сукупний дохід (сума рядків 3250, 2355 та 2460)	2465	800093	553509

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	366077	253558
Витрати на оплату праці	2505	394505	288231
Відрахування на соціальні заходи	2510	133318	109573
Амортизація	2515	140893	151522
Інші операційні витрати	2520	67834	59076
Разом	2550	1102627	861960

ДОДАТОК 3

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 31 грудня 2022 р. ПІДПРИЄМСТВО 2

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 001	1 564
первісна вартість	1001	3 372	3 442
накопичена амортизація	1002	1 371	1 878
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4 381	4 294
Основні засоби	1010	712 983	650 783
первісна вартість	1011	879 302	881 778
знос	1012	166 319	230 995
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	179 652	175 035
Усього за розділом I	1095	899 017	831 676
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	227 570	831 676
Виробничі запаси	1101	212 146	207 669
Незавершене виробництво	1102	14 163	2 876
Готова продукція	1103		
Товари	1104	1 261	575
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	111 259	77 518
Дебіторська заборгованість за розрахунками: - за виданими авансами	1130	782	5 838
- з бюджетом	1135	10 430	2 516
- у тому числі з податку на прибуток	1136	149	510
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	252	94
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 716	5 273
Гроші та їх еквіваленти	1165	108 303	99 242

Готівка	1166	26	4
Рахунки в банках	1167	108 277	99 238
Витрати майбутніх періодів	1170	355	82
Інші оборотні активи	1190	13 809	13 173
Усього за розділом II	1195	475 476	414 846
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1 374 493	1 246 522
ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	238 094	238094
Внески до незареєстрованого статусного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	22 169	22 169
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	816 007	722 792
Усього за розділом I	1495	1 076 270	983 055
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	25 350	25 350
Довгострокові забезпечення	1520		
Усього за розділом II	1595	25 350	25 350
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями:	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	189 499	175 553
розрахунками з бюджетом	1620	8 175	16 778
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	5 308	4 212
розрахунками з оплати праці	1630	14 881	11 952
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	22 669	6 588
Поточні забезпечення	1660	20 521	20 299
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	11 820	2 734
Усього за розділом III	1695	272 873	238 116

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	1 374 493	1 246 522

Додаток 4

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2022 р. ПІДПРИЄМСТВО 2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	697 268	998 966
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(663303)	(993 668)
Валовий: прибуток	2090	33 965	5 298
збиток	2095	(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	107 368	128 087
Адміністративні витрати	2130	(15 483)	(10 470)
Витрати на збут	2150	(169)	(370)
Інші операційні витрати	2180	(94 990)	(107 001)
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток	2190	30 690	10 246
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	
Інші доходи	2240	249	563
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(128)	(302)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	30 811	10 507
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	7055	2406
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	23 756	8101
збиток	2355	(-)	(-)